

Б.І. Сіменач
О.П. Бабуркіна

ДУ «Інститут патології хребта та суглобів ім. М.І. Ситенка НАМН України»

ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХ РОЛЬ У ПРОЦЕСІ ПІЗНАННЯ

Ключові слова: процес пізнання, управління науковою діяльністю, особливості прикладних, емпіричних, теоретичних досліджень.

Резюме. На власних фундаментальних (емпіричних, теоретичних) та прикладних дослідженнях проблеми «Захворювання суглобів, зумовлені спадковою схильністю» розкрито роль, особливості та функції критерію «типологічні особливості процесу пізнання наукових досліджень». Описано три види типологічних особливостей пошукових систем наукових досліджень: прикладні, емпіричні й теоретичні.

Розкрито особливості наукових досліджень відповідного сектору об'єктивної дійсності в отриманні нових знань за такими ознаками: первинна ідея дослідження, мета дослідження, визначення коректності дослідження та оцінка його результатів.

Представлено типові «авторсько-експертні» конфлікти, зумовлені некоректністю оцінки наукового дослідження. Недооцінювання «типологічних особливостей» наукових досліджень призводить до грубих концептуальних конфліктів, які негативно впливають на еволюцію науки.

Проблема типології наукових досліджень є загальнонауковою. Особливого значення вона набула в останні десятиліття, що пов'язане з формуванням нових уявлень про фундаментальну науку.

Остання стала об'єктом широкої наукової заінтересованості, в тому числі й у медицині. Фундаментальна наука була програмним питанням Міжнародного симпозіуму «Фундаментальні дослідження в сучасному інформаційному процесі: організація, ефективність, інтеграція» [4].

Близькі до медицини питання розглядалися і на Науково-практичній конференції «Інтелектуальна власність у медицині та біології» [11]. У доповіді від НАМН України [11] були показані можливості й перспективи еволюції та реалізації інтеграційних (фундаментальних теоретичних) досліджень у медицині.

У 2007 р. у Постанові Кабінету Міністрів України № 423 [10] офіційно визнана концепція про три типи дисертаційних наукових досліджень.

Наведені уявлення про три типи наукових досліджень вважаємо офіційно визнаними та використовуємо їх у своїй пошуковій науково-дослідній роботі. Власне цю концепцію ми поклали в основу цього дослідження, мета якого — розкриття деяких особливостей та функцій типології процесу пізнання. Дослідження будується за принципом критеріального синтезу, з виходом на нові знання.

1. ДОСЛІДЖЕННЯ ІПХС НАМН УКРАЇНИ

Проблема типологічних особливостей у науковій діяльності чи в процесі пізнання в ДУ «Інститут патології хребта та суглобів ім. М.І. Ситенка НАМН України» вивчалася з різних аспектів: з одного боку, в контексті загальної проблеми «Захворювання суглобів, зумовлені спадковою схильністю» (ЗСЗС) [12, 14], з іншого — у сукупності з різними іншими проблемами, перш за все теоретико-пізнавальною (гносеологічного) рівня [13, 15, 17, 23].

Ще у 2000 р. [14] нами розкриті типологічні особливості наукових досліджень в ортопедії, і з того

часу розглядаємо, як це прийнято в науці, три типи досліджень: фундаментальні (емпіричні й теоретичні) та прикладні. Результатом цих досліджень є методологічні поради 2008 р. [22].

У дослідженнях О.О. Коржа та Б.І. Сіменача [5, 7, 8] 2003–2005 рр. визначено роль і перспективи розвитку ортопедичної науки в аспекті еволюції її фундаментального сектору, з урахуванням його типологічних особливостей. Виконано низку більш конкретних досліджень, присвячених інтеграції в ортопедії [6], формуванню цілі [16, 19], особливостям технологічної новизни та наукового нового знання [18], притаманного виключно фундаментальним дослідженням, особливостям фіксації нового знання та його функцій, а також верифікації нового знання [20]. Усі ці питання висвітлені в монографії, присвяченій плануванню наукових досліджень на етапі теоретизації медичної науки [24].

Основне завдання цього дослідження ми бачимо в розкритті внутрішньої суті концепції «типологічні особливості процесу пізнання» в методології пізнавальної наукової діяльності за проблемою ЗСЗС [18].

2. ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ПІЗНАННЯ (АВТОРСЬКЕ УЗАГАЛЬНЕННЯ ДАНИХ ЛІТЕРАТУРИ)

Характеристику типологічних особливостей процесів пізнання починаємо з фундаментальної науки.

2.1. Фундаментальна наука

Фундаментальну науку розглядають як найбільш досконалу стадію процесу пізнання. Це свідомо творча діяльність людини, скерована на розкриття закономірностей об'єктивної дійсності, на отримання нових наукових досягнень чи нових знань [9, 21].

За критерієм «методологія» фундаментальну науку розділяють на два взаємопов'язані сектори — емпіричний та теоретичний. Наведені уявлення про три типи наукових досліджень вважаємо офі-

ційно визнаними та використовуємо їх у своїй пошуковій науково-дослідній роботі.

2.2. Емпіричний сектор фундаментальної науки

Основним типом наукової діяльності вважаємо емпіричний тип, який протягом століть розвивався від інтуїтивного емпіричного, описового емпіричного до сучасної фундаментальної емпірико-теоретичної науки.

В емпіричних наукових дослідженнях, як відомо, переважає живе спостереження (чуттєво-наглядне пізнання), а раціональний момент у його різних формах (судження, поняття тощо) тут присутній, але має підпорядковане значення [3].

Тому досліджуваний об'єкт відображається переважно з боку його зовнішніх зв'язків, у відповідних формах (термінах), коректних живому спостереженню, з його зовнішніми взаємозв'язками [9].

Характерними ознаками емпіричного процесу пізнання є набір фактів, їх первинне узагальнення, опис спостережень, аналіз експериментальних даних, їх систематизація, класифікація за зовнішніми ознаками та інша фактофіксуюча діяльність [9].

Емпіричне експериментальне дослідження (моделювання), клінічне чи лабораторне, скероване безпосередньо (без проміжних ланок) на свій об'єкт. Воно освоює та відображає його за допомогою таких прийомів та засобів, як опис, порівняння, вимірювання, спостереження. Власне диференціація, аналіз та індукція є основними елементами процесу емпіричного пізнання. Результати емпіричних досліджень є фактофіксуючими, вони є суттю нових фактів чи явищ [9].

Поняття «факт» як результат емпіричних досліджень має різні значення [9]:

1) це фрагмент дійсності, об'єктивне явище, результати, що відносяться або до об'єктивної реальності (факти дійсності), або до сфери свідомості чи усвідомлення;

2) це знання про якесь явище, подію, достовірність якого доведена. Це синонім істини;

3) речення, що фіксує емпіричне знання, яке отримане у процесі спостережень та експериментів.

Але можливості емпіричного підходу дещо обмежені [2]. Емпіричний підхід:

- орієнтується на зовнішні ознаки;
- базується на принципі жорсткої механічної детермінації причин і наслідків;
- допускає неправильну інтерпретацію чергування подій та їх наслідків;
- зумовлює внутрішньодисциплінарний локалізм, коли однакові процеси, наприклад патологічні, в різних локалізаціях розглядаються як різні незалежні явища, без урахування їх внутрішніх взаємозв'язків, наприклад артрити, хондропатії та ін.;
- недооцінює роль поміждисциплінарних зв'язків;
- виключає можливість використання інтенціональних концепцій та смислових класифікаційних систем (побудованих на основі внутрішніх суттєвих зв'язків);

- наукову тематику (наприклад ортопедичну) робить безкінечною, виключає можливість інтеграційних побудов [2].

Емпіричні дослідження закінчуються побудовою емпіричної теорії.

До того ж, факти, отримані в результаті емпіричних досліджень, самі по собі не формують науки, необхідні закони, які тими фактами управляють.

2.3. Теоретичний рівень процесу наукового пізнання

Ці досягнення, що почалися у XX ст., характеризуються перевагою раціонального моменту — понять, теорій, законів та інших форм мислення чи «мислених операцій». Живе спостереження, чуттєво наочні пізнання в теоретичних дослідженнях не відкидаються, а стають підпорядкованими, залишаючись важливим актом пізнавального процесу. Теоретичне пізнання відображає явища та процеси з боку їх універсальних внутрішніх зв'язків та закономірностей, що досягається шляхом раціонального опрацювання емпіричного знання [3, 9].

Теоретичні узагальнення здійснюються за допомогою таких систем абстракції високого гатунку, як поняття, умовиводи, закони, категорії, принципи тощо.

На основі емпіричного базису в теоретичних дослідженнях проходить мислене поєднання явищ, які вивчаються, досягнення суттєвості «їх внутрішнього руху», законів їх існування, що становлять основний зміст, «квінтесенцію» знання на теоретичному рівні.

Найважливішим завданням теоретичного процесу пізнання є досягнення об'єктивності істини у всій її конкретності та повноті змісту. При цьому особливо широко використовуються такі пізнавальні прийоми та засоби [25]:

- **абстрагування** як відхилення від низки особливостей та відношень явищ;
- **ідеалізація** як процес побудови суто уявних предметів;
- **синтез** як об'єднання отриманих результатів аналізу елементів у систему;
- **дедукція** — рух процесу пізнання від загального до часткового, вихід від абстрактного до конкретного та ін.

Присутність у пізнанні ідеалізації вважається показником розвинутого теоретичного знання як сукупності певних ідеальних моделей.

Особливою рисою теоретичного пізнання є його скерованість на себе, внутрішня рефлексія [25], інакше — це дослідження самого процесу пізнання, його форми, засобів, методів, понятійного апарату та ін.

На основі теоретичного з'ясування з використанням пізнавальних законів здійснюється наукове передбачення майбутнього.

2.4. Прикладні дослідження

Перш за все слід з'ясувати особливості виникнення «прикладної науки» (можливо, краще «прикладної діяльності»). Цей сектор був штучно виділений із фундаментальної (академічної) медичної науки, сформований як «прикладна медицина»

і відповідно підпорядкований Міністерству охорони здоров'я України.

Традиційна для ортопедії прикладна парадигма, створена у 60-х роках ХХ ст., і сьогодні не втратила свого значення, та деколи домінує в ортопедичних дослідженнях. І досі вважають, що прикладна наука зумовлена практикою і внаслідок цього бере свої ідеї з практики. Вважають, що вона планується відповідно до потреб практики («розробити») та за допомогою практики контролюється вирішення наукових завдань, а результати своїх досліджень прикладна наука безпосередньо віддає практиці [1].

Така концепція використовується і сьогодні у прикладних дослідженнях в ортопедичній науці. Прикладна наука спрямована на покращання результатів діагностики і лікування, в першу чергу, за допомогою нових способів лікування та пристроїв. У більшості випадків такі дослідження спрямовані на усунення власних (чи чужих) недоліків. Очевидно, прикладна наука в такій ситуації не впливає на процес розуміння патогенезу захворювань.

Слід зауважити, що в наших дослідженнях під науковим пізнанням розглядаємо процес, який включає (об'єднує) два основних рівні чи сектори: емпіричний і теоретичний, в їх взаємозв'язках та взаємодії. Вони відрізняються один від одного, кожен має свою специфіку.

Прикладний сектор розглядаємо як матеріалізацію ідеї, підготовку до реалізації емпіричних досягнень.

2.5. Деякі семіотичні особливості пізнавальних процесів

Розкриваємо в імплікаційній формі основні особливості наведених трьох видів пізнавальних процесів за спільними для них критеріями оцінки (таблиця).

2.5.1. Джерело нових ідей

Якщо в **емпіричній** моделі джерелом нових ідей є теоретичні узагальнення та сама логіка еволюції наукової думки, а джерелом **теоретичних** ідей є емпіричний базис відповідної науки, то **прикладна** наука базується на практиці.

2.5.2. Мета дослідження

Якщо мета **емпіричних** досліджень відображає суть процесів пізнання, вивчення, експериментального чи клінічного моделювання (вивчити, уточнити, розкрити, з'ясувати); а в **теоретичних** дослідженнях мета відповідає функції «побудувати» нову концепцію чи теорію, то мета **прикладного** дослідження визначається за потребами практики («розробити»).

2.5.3. Методологія дослідження

Якщо в **емпіричних** дослідженнях методологія формується самим керівником дослідження відповідно до цільових характеристик дослідження, а в **теоретичному** дослідженні методологія формується теж індивідуально за законами науки та метою дослідження, то в **прикладних** дослідженнях методики дослідження запозичуються з практики (клінічні, рентгенологічні).

Три моделі процесу пізнання

	Тип процесу пізнання		
	емпіричний	теоретичний	прикладний
1 Джерело ідеї	Теоретичні узагальнення, логіка еволюції дослідження	Емпіричний базис	Практика
2 Мета дослідження	Розкриття нових фактів	Побудова нових теорій, концепцій	Потреба практики
3 Методологія дослідження	Будується індивідуально на основі правил дисципліни та об'єктивних законів науки	Будується індивідуально на базі законів науки	Із практики
4 Особливості формування цілі	Вивчати, з'ясувати, уточнити	Побудувати	Розробити
5 Результат дослідження	Факти, їх зовнішні взаємозв'язки	Поняття. Концепції. Теорії	Способи, пристрої
6 Остаточний результат	Вдосконалення уявлень про процеси, явища (етіопатогенез)	Нові взаємозв'язки, нові теоретичні побудови	Покращання результатів (діагностики лікування)
7 Нові досягнення	Нові знання, факти	Нові знання теорії	Технологічна новизна
8 Функції нового знання	Описова, евристична, інформаційна, методологічна, конструктивна, рефлексивна, практична тощо		Покращання результатів

2.5.4. Контроль результатів дослідження

Якщо функцію контролю результатів **емпіричного дослідження** — експерименту виконує сам експеримент, в клінічних дослідженнях ці функції виконують клінічні контрольні перевірки, а істинність **теоретичних** досліджень з'ясовується на основі доведених фактів та законів, то в **прикладних** дослідженнях контроль результатів проводиться на основі практичного випробування чи використання.

2.5.5. Результати досліджень

Якщо результати **емпіричних** наук — це нові факти, нові уявлення про відомі чи невідомі явища, наприклад такі, що впливають на суть захворювань (діагностику, лікування та прогностичні аспекти), а **теоретичні** дослідження приводять до побудови концепцій чи теорій, створення нових понять, виявлення закономірностей, то результати **прикладних** досліджень (способи, пристрої) становлять певні матеріальні блага.

2.5.6. Значення результатів наукових досліджень

Якщо **емпіричні** дослідження описують нові факти і явища, наприклад клінічні синдроми, на рівні нозологічних одиниць, а **теоретичні** розкривають суть нових взаємозв'язків, у тому числі нових концепцій, теорій зі суттєвими змінами структури (класифікації) хвороб, то результати **прикладних** досліджень мають значення практичної новизни.

3. СИТУАЦІЯ, ЩО СКЛАЛАСЯ

У цьому розділі звертаємо увагу на роль «суб'єктивізації» типологічного фактора, коли він визначає спосіб мислення окремих особистостей. Так

виникла складна ситуація конфронтації представників двох конфесій, з різними способами мислення та розуміння об'єктивної дійсності, тобто прикладної та фундаментальної орієнтації (з двома її секторами — емпіричним та теоретичним). Це призвело до парадигмальних суб'єктивних концептуальних конфліктів, коли представники різних концепцій «зустрічаються» в різних наукових ситуаціях, тлумачать їх відповідно до власних переконань, зі своїх власних позицій. Особливо чітко це явище реалізується на етапі планування наукових досліджень і при рецензуванні дисертацій, монографій та журнальних статей.

3.1. Основні причини авторсько-експертних конфліктів

В основу цього дослідження покладено аналіз понад 100 експертних оцінок (висновків, рекомендацій, рецензій) різних рецензентів, із різних наукових установ, з різною науковою орієнтацією.

Як виходить із наших досліджень, причинну основу авторсько-експертних конфліктів становить сама по собі об'єктивна, «революційна» ситуація «боротьби парадигм», тобто конфронтація різних способів мислення та розуміння конкретної об'єктивної дійсності, в цьому випадку наукових матеріалів. Така ситуація деколи трактується як традиція, а насправді, вона є ідеологічно несумісністю.

Для визначення ролі парадигмального конфлікту мають значення різні прямі та опосередковані причини, такі як:

- **суб'єктивний фактор.** Цей фактор частіше реалізується як особиста думка рецензента, яка не завжди збігається з концепцією автора;
- **термінологічний фактор.** Це незгода рецензента з авторським визначенням, наприклад нового явища, або з іншими науковими термінами. Особливого значення набуває термінологічний конфлікт в умовах переходу від емпіричного до теоретичного рівня наукового пізнання;
- **наукова некомпетентність** із питань нової парадигми, чи управління науковою діяльністю. А це робить неможливою об'єктивну оцінку нового знання, нової ситуації, наприклад оцінка методологічних (гносеологічних) досліджень з позицій філософії;
- **некоректне тлумачення** офіційних документів, які нібито заперечують коректність авторської версії;
- **стиль рецензування.** Маємо на увазі «розгромні рецензії» [9], в яких рецензент, не розібравшись у суті роботи, не розкривши її переваг та нових досягнень, «чіпляється» за якийсь другорядний недолік, виводить його до рівня визначального і на цій основі бракує роботу в цілому. Такі рецензії в останній час чомусь стали «модними».

Із зрозумілих причин не приводжу конкретних прикладів.

ВИСНОВКИ

На сучасному етапі «революційної ситуації» та «боротьби парадигм», що склалася в медичній науці та реалізується в усіх сферах наукової діяльності, при визначенні первинної ідеї, плануванні, контро-

лю, координації і особливо при експертизі планованих та закінчених наукових досліджень, принципове значення має критерій «типологічні особливості дослідження». У цьому ми переконалися, працюючи багато років над фундаментальною емпірично-теоретичною проблемою «Теоретичне обґрунтування концепції захворювань суглобів, зумовлених спадковою схильністю, та побудова методології її реалізації».

Недооцінка критерію «типологічні особливості» призводить до грубих концептуальних конфліктів, які негативно впливають на еволюцію науки.

Це питання (чи ця ситуація) може вирішуватися лише шляхом відповідної підготовки наукових кадрів із філософії науки та з питань гносеології та управління науковою діяльністю. Про це ми писали ще в 2003 р. [7, 8].

Питання інтеграції та побудови інтеграційної медичної науки, у тому числі й типологізації методологій, залишається актуальним.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Алексеев А.П., Коробчанский В.П., Старусева В.В.** (2007) Реферат по философии на тему: «Теория познания и диагностика». ХГМУ кафедра философии, Харьков.
2. **Горан В.П.** (1985) Эмпиризм как научная тенденция и как философская доктрина. Философские основания научной теории. В. Целищев, В.Н. Карпович (Отв. ред.). Новосибирск, Наука.
3. **Заздравнова О.И.** (1988) О диалектике эмпирического и теоретического уровней медицинского знания. ФВМБ, Здоров'я, Киев, 20: 21–26.
4. **Казтуненко Л.Ф.** (2004) Международный симпозиум «Фундаментальные исследования в современном инновационном процессе: Организация, эффективность, интеграция» (Киев, 1–3 декабря 2003 г.). Наука та наукознавство, 1: 141–145.
5. **Корж О.О., Сіменач Б.І.** (2005) Медична наука в аспекті рішень міжнародного симпозиуму «Фундаментальні дослідження в сучасному інноваційному процесі: організація, ефективність, інтеграція». Наука та наукознавство, 3.
6. **Корж О.О., Сіменач Б.І.** (2003) Інтеграція — базисна методологія, інфраструктура наукової діяльності. Ортопедія, травматологія і протез., 3: 6–11.
7. **Корж О.О., Сіменач Б.І.** (2003) Медична наука в контексті інноваційного принципу економіки України (на прикладі ортопедичної артрології). Наука та наукознавство, 4: 51–59.
8. **Корж О.О., Сіменач Б.І.** (2005) Актуальні проблеми медичних досліджень. Наука та наукознавство, 3: 59–65.
9. **Кохановский В.П., Золотухина Е.В., Лешкевич Т.Г. и др.** (2003) Философия для аспирантов: Учебное пособие (Серия «Высшее образование»). Изд. 2-е. Феникс, Ростов-на-Дону, 448 с.
10. **Постанова Кабінету Міністрів України від 7 березня 2007 р. № 423.** Про затвердження порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника.
11. **Розенфельд Л.Г., Овсяннікова Л.М., Артамонова Н.О. та ін.** (2006) Сучасний стан та перспективи інноваційного розвитку медичної галузі. Науково-практична конференція «Інтелектуальна власність у медицині та біології: сучасний стан та шляхи розвитку», Харків.
12. **Сіменач Б.** (1998) Спадково схильні захворювання суглобів. Харків, Основа, 229 с.
13. **Сіменач Б.І.** (1998) Наукова діяльність — нове знання — його верифікація (концептуально. Інформ. понятійна модель). Медицина и ..., 2: 5–11.
14. **Сіменач Б.І.** (2000) Деякі типологічні особливості наукових досліджень в ортопедії. Медицина и ..., 1: 3–8.
15. **Сіменач Б.І., Бабуркіна О.П., Пустовойт Б.А.** (2002) Нове знання — нова методологія — нова технологія. Альманах клініч. медицини, 2: 204–207.
16. **Сіменач Б.І.** (2002) Цільова характеристика як концептуальна модель наукового дослідження. Медицина и ..., 1: 3–15.

17. **Сіменач Б.І.** (2003) Теорія систем, системний підхід, концептуальне моделювання в управлінні науковою діяльністю. Медицина і..., 1(9): 3–9.
18. **Сіменач Б.І.** (2004) «Новизна чи нове знання». Наука та наукознавство, 3: 28–39.
19. **Сіменач Б.** (2005) Ціль як концептуальна модель наукового дослідження. Наука та наукознавство, 2: 55–68.
20. **Сіменач Б.** (2007) Верифікація нового знання. Наука та наукознавство, 1: 55–59.
21. **Сіменач Б.І., Шишка І.В.** (2007) Фундаментальність в медицині (на моделі ортопедичної артрології). Запорозький мед. журн., 1: 134–139.
22. **Сіменач Б.** (2008) Типологічні особливості наукових досліджень, їх побудова, характеристика та смислова оцінка. Методологічні поради. Харків, 22 с.
23. **Сіменач Б.І.** (2009) Ортопедична артрологія на шляху теоретизації (авторська версія). Харків, 132 с.
24. **Сіменач Б.І., Бабуркіна О.** (2010) Планування наукових досліджень на етапі теоретизації медичної науки, Харків, 83 с.
25. **Шинкарук В.І. (ред.)** (1986) Філософський словник. Головна редакція Української радянської енциклопедії, Київ, 796 с.

ТИПОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ И ИХ РОЛЬ В ПРОЦЕССЕ ПОЗНАНИЯ

Б.И. Сименач, Е.П. Бабуркина

Резюме. На собственных фундаментальных (эмпирических, теоретических) и прикладных исследованиях проблемы «Заболевание суставов, обусловленные наследственной склонностью» раскрыты роль, особенности и функции критерия «типологические особенности процесса познания научных исследований».

Описаны три вида типологических особенностей поисковых систем научных исследований: прикладные, эмпирические и теоретические. Раскрыты особенности научных исследований соответствующего сектора объективной действительности в получении новых знаний по следующим признакам: первичная идея исследования, цель исследования, определение корректности исследования и оценка его результатов. Представлены типичные «авторско-экспертные» конфликты, обусловленные некорректностью оценки научного исследования. Недооценка «типологических особенностей» научных исследований приводит к грубым концептуальным конфликтам, отрицательно влияющим на эволюцию науки.

Ключевые слова: процесс познания, управление научной деятельностью, особенности прикладных, эмпирических, теоретических исследований.

TYPOLOGICAL PECULIARITIES OF SCIENTIFIC INVESTIGATIONS AND IT ROLE IN THE PROCESS OF COGNITION

B.I. Simenach, O.P. Baburkina

Summary. On the base of our own fundamental (empirical, theoretical) and applied studies of the problem (joint pathology due to congenital disposition) JPCD we revealed the role, peculiarities and function of the criteria «typological peculiarities of the process of cognition of scientific investigations». Three types of typological peculiarities of exploring systems were described: applied, empirical and theoretical studies. On the model of JPCD we revealed the peculiarities of this dispute situation. Investigation peculiarities of objective reality were revealed in order to get new knowledge according to the next signs: the primary idea of investigation, the purpose of investigation, definition of idea regularity and assessment of results.

Typical «author-expert» conflicts are represented, caused by incorrect estimation of study. Underestimation of «typological peculiarities» can lead to significant conceptual conflicts, which can influence negatively on evolution of science.

This situation can be solved due to proper training on philosophy, gnoseology and management of science.

Key words: process of cognition, management by scientific activity, features of the applied, empiric, theoretical researches.

Адреса для листування:

Сіменач Богдан Ілліч
61024, Харків, вул. Пушкінська, 80
ДУ «Інститут патології хребта та суглобів
ім. М.І. Ситенка НАМН України»

РЕФЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ

Верховный суд США защитил генерические фармкомпании

По материалам www.online.wsj.com

Верховный суд США постановил, что против компаний, производящих генерические версии оригинальных препаратов, не может быть выдвинут иск о предоставлении неполной информации на упаковке продукции. Прислушавшись к аргументации, предоставленной компаниями «Teva Pharmaceutical Industries Ltd.», «Mylan Pharmaceuticals Inc.» и «Actavis Group», Верховный суд отменил постановление апелляционного суда.

Ранее против компаний, производящих генерики, было выдвинуто 2 иска. Истцы утверждали, что после применения препарата Reglan® (метакло-

прамид, «Schwarz Pharma») у них развивались неврологические расстройства. Обвинение заключалось в том, что компании не указали на упаковке препарата в списке побочных эффектов возможность развития подобных нарушений. В свою очередь, ответчики попросили на федеральном уровне запретить подачу таких исков, аргументируя это тем, что согласно закону инструкция к генерическому препарату должна полностью соответствовать инструкции его оригинальной версии.

Верховный суд подтвердил, что производители генерических версий оригинальных препаратов не могли внести изменения в инструкцию лекарственного средства, поскольку в таком случае нарушили бы федеральный закон.